

TIREZIJINE SISE

Nadrealistička drama u dva čina i s prologom

PREDGOVOR

Iako ne tražim popustljivost u prosudjivanju, želim naglasiti da je ovo mladenačko djelo, jer osim Prologa i posljednjeg prizora u drugom činu koji datiraju iz 1916., cijeli tekst je napisan 1903., to jest četrnaest godina prije praizvedbe.

Nazvao sam ga dramom koja podrazumijeva radnju da bih pokazao ono što ga razlikuje od komedija običaja, dramskih komedija, laganih komedija koje se više od pola stoljeća već zadržavaju u kazalištu i mnoga od tih djela zaista jesu izvrsna, ali drugorazredna, a zovu ih jednostavno komadima.

Da bih opisao svoju dramu, poslužio sam se neologizmom, što mi nećeće zamjeriti jer mi se takvo što rijetko događa, pa sam smislio pridjev nadrealistički koji uopće ne znači simbolički, kao što je to prepostavio g. Victor Basch u svom dramskom feljtonu, nego prilično dobro određuje jednu tendenciju u umjetnosti koja, iako nije ništa novija od ičega što postoji pod suncem, barem nikada nije poslužila za oblikovanje nekog uvjerenja niti neke umjetničke ili književne tvrdnje.

Priprrostim idealizmom nastojali su dramatičari koji su se pojavili nakon Victora Hugoa postići vjerojatnost isticajnjem konvencionalnog lokalnog obilježja što odgovara prividnom naturalizmu onih komedija običaja kojima bismo podrijetlo mogli pronaći i mnogo prije Scribea, u plačljivoj komediji Nivellea de la Chausséea.

A da bi se pokušalo, ako ne obnoviti kazališnu umjetnost, onda barem učiniti jedan osobni napor, pomislio sam da se treba vratiti samoj prirodi, ali ne oponašati je poput fotografija.

Kada je čovjek htio oponašati hod, stvorio je kotač koji ne nalikuje nozi. Tako se bavio nadrealizmom a da to nije ni znao.

Pa, ipak, ne mogu odlučiti je li ta drama ozbiljna ili nije. Cilj joj je zainteresirati i zabaviti. To je cilj svakog kazališnog djela. Jednako joj je tako i cilj da istakne ključno pitanje za one koji razumiju jezik kojim je napisana: problem repopulacije.

Mogao sam na tu temu koja još nikada nije bila obrađena napisati komad u sarkastičnom i melodramatskom tonu koji su u modu uveli tvorci „drame s tezom“.

Više mi je odgovarao ne tako sumoran ton, jer ne mislim da kazalište mora ikoga bacati u očaj.

Mogao sam jednako tako napisati i idejnu dramu i laskati ukusu današnjih gledatelja koji se vole zavaravati da znaju misliti.

Radije sam se prepustio toj mašti, što je moj način tumačenja prirode, mašti, koja se već kako koji dan, očituje s manje ili više melankolije, satire ili pjesničkog zanosa, ali u njoj je uvijek, i to onoliko koliko najviše mogu iskazati, zdravog razuma s katkad dovoljno novosti da bi mogao šokirati ili ozlojediti, ali koji će se pokazati dobronamjernim ljudima.

Tema je, prema mom sudu, tako dirljiva, da je moguće napisati riječi drama njezin najtragičniji smisao; ali ovo se djelo, ako Francuzi nastave radati djecu, može odsad zvati farsom. Ništa mi ne može pričiniti toliku domoljubljivu radost.

Vjerujte mi, ugled u kojem bi, kad bi mu se znalo ime, uživao autor *Farse o meštru Pierrea Pathelinu* ne da mi spavati.

Rekli su da sam se poslužio sredstvima kojima se koriste u časopisima: ne shvaćam u kojem trenutku. No u tom prigovoru nema ničeg što bi mi moglo smetati, jer pučka je umjetnost izvrstan temelj i bila bi mi čast da sam za njom posegnuo kad se svi moji prizori ne bi prirodno nadovezivali prema priči koju sam izmislio i u kojoj je glavna situacija – muškarac koji rađa djecu – nova u kazalištu i u književnosti općenito, ali ne treba biti šokantnija od nekih nemogućih izuma romanopisaca čija se popularnost zasniva na čudesnom zvanom znanstveno.

Uostalom, ne postoji nijedan simbol u mom komadu koji je posve jasan, nego ste slobodni vidjeti sve simbole koje želite i u njima prepoznati beszbroj značenja kao u Sibilini proročanstvima.

G. Victor Basch koji nije shvatio, ili nije želio shvatiti, da je riječ o repopulaciji, drži kako je moje djelo simboličko; slobodan je tako misliti. No on dodaje „da je prvi ujet neke simboličke drame taj da odnos između simbola koji je uvijek neki znak i stvari na koju se taj simbol odnosi bude odmah primjetiv“.

Pa ipak nije uvijek tako. Postoje sjajna djela u kojima upravo izražavanje pomoću simbola daje povod brojnim tumačenjima koja su katkad i protjeruće.

Napisao sam svoju nadrealističku dramu prije svega za Francuze kao što je Aristofan pisao svoje komedije za Atenjane.

Upozorio sam ih na svima poznatu ozbiljnu opasnost od nerađanja djece što prijeti narodu koji želi biti uspješan i moćan, a da se to popravi ukazao sam im da je dovoljno raditi je.

G. Deffoux, duhovni pisac, ali koji mi djeluje kao zakašnjeni maituzijanac, uspostavlja neku besmislenu poveznicu između kaučuka¹, sirovine od koje su izrađeni baloni i lopte koje izgledaju kao sise (možda u tom g. Basch vidi neki simbol) te pojedine odjeće kakvu savjetuje neomaltuzijanizam.

Iskreno govoreći, oni nemaju po tom pitanju što raditi jer nema države u kojoj ih se manje koristi nego u Francuskoj, dok u Berlinu, na primjer, nema dana i da vam ne padnu na glavu dok šećete ulicama, toliko ih naime Nijemci, još uvijek plodna rasa ljudi, rabe.

Ostali uzroci kojima se s ograničenjem trudnoće zbog hig-

jenskih razloga pripisuje depopulacija, kao alkoholizam, na primjer, postoje posvuda i u mnogo većoj mjeri nego u Francuskoj.

Nije li u jednoj novoj knjizi o alkoholu g. Yves Guyot primjetiti da ako prema statistici o alkoholizmu Francuska izbjiga na prvo mjesto, Italija, zemlja poznata po umjerenosti, izbjiga na drugo?! Na taj način možemo procijeniti koliko možemo vjerovati statistici; lažna je i zaista je lud onaj koji se u nju pouzdaje. S druge strane, nije li neobično da su krajevi u kojima se u Francuskoj najviše rade djeca oni koji izbjaju na prvo mjesto u statistici o alkoholizmu!

Greška je ozbiljnija, porok je dublji, jer ovo je istina: ljudi više ne rade djecu u Francuskoj jer više ne vode ljubav. Sve je u tome.

No neću se dalje baviti tom temom. Trebala bi za to cijela knjiga i promjena običaja. Na vlasti je da djeluje, da olakša sklapanje brakova, da potiče prije svega plodnu ljubav, druge važne stvari, kao dječji rad, potom će se lako riješiti na dobrobit i u čast zemlje.

Da se vratimo kazališnoj umjetnosti, nači ćemo u prologu ovoga djela bitne točke dramskog pisma koje predlažem. Dodajem da će po mom sudu ta umjetnost biti moderna, jednostavna, brza s dosta kraćenja i pretjerivanja što se nameću ako želite zapanjiti gledatelja. Tema će biti pričljivo općenita da bi dramsko djelo kojemu će biti temelj moglo izvršiti utjecaj na duh i običaje u smislu zadaće i časti.

Već prema slučaju, tragično će prevladati nad komičnim ili obrnuti. No ne mislim da se odsad može, bez nestručnjenja, podnijeti kazališno djelo u kojem se ti elementi ne bi sučeljavali, jer postoji takva energija u današnjem društvu i mladoj suvremenoj književnosti da i najveća nevolja odmah djeluje kao da ima svoj razlog, kao da je se može promatrati ne samo pod kutom blagonaklone ironije koja dopušta da se smijemo, nego i pod kutom stvarnog optimizma koji odmah i tješi i uvećava nadu.

U biti, kazalište nije život koji tumači kao što ni kotač nije nogu. Zato je legitimno, kako ja to shvaćam, unositi u kazalištu nove i zapanjujuće estetike koje naglašavaju scensko obilježe likova i podižu raskošni stil režije, a ipak ne mijenjaju patetičnost ili komičnost situacija koje moraju same sebi biti dostatne.

I na kraju, dodajem da, premda u prolaznim prohtjevima suvremene književnosti uočavam određenu tendenciju koju osobno podržavam, ja uopće ne težim osnovati neku školu, nego prije svega protestirati protiv toga kazališta privida koje najjasnije predstavlja današnju kazališnu umjetnost. Ta je pravidlost koja zacijelo odgovara filmu, mislim, posve suprotna dramskoj umjetnosti.

Dodajem da je, prema mom sudu, jedini stih koji odgovara kazalištu prilagodljiv stih, zasnovan na ritmu, temi, dahu i koji se može prilagoditi svim kazališnim potrebama. Dramatičar neće odbaciti glazbenost rime, što ne mora biti obveza koja će zamoriti i autora i slušatelja, nego može uljepšati patetiku, komiku, kor, određene replike, kraj nekih tirada, ili dostojanstveno završiti neki čin.

Nisu li izvori te dramske umjetnosti nepresušni? Daju maha dramatičarevoj maštici, koji odbacujući sve veze što su se učinile nužnima ili se katkad nadovezujući na zapovljenu tradiciju, ne drži korisnim odreći se najvećim od svojih prethodnika. Odaje im ovde počast što je dugujemo onima koji su uzdigli čovječanstvo iznad jadnih privida kojima bi se, prepusteno sebi, da nije bilo veleumova koji ga nadmašuju i vode, trebalo zadovoljiti. No oni pred njegove oči izvode nove svjetove kojim proširuju horizonte, umnožavajući neprestano njegovu viziju, ispunjavaju ga radošću i čašcu da neprestano pristupa najneobičnjim otkrićima.

LICA *I prva podjela uloga*

RAVNATELJ	<i>Edmond Vallée</i>
THÉRÈSE – TIREZIJA I VRAČARA	<i>Louise Marion</i>
MUŽ	<i>Marcel Herrand</i> <i>(Jean Thillois)</i>
ŽANDAR	<i>Juliette Norville</i>
PARIŠKI NOVINAR	<i>Yéta Daesslé</i>
SIN	–
KIOSK	–
LACOUF	–
PRESTO	<i>Edmond Vallée</i>
NAROD ZANIZIBARA	<i>Howard</i>
JEDNA GOSPOĐA	<i>Georgette Dubuet</i>
KOR	<i>Niny Guyard, Maurice Lévy, Max Jacob, Paul Morisse, itd.</i>

Radnja se odvija u Zanzibaru u današnje doba.

Za praizvedbu je scenografiju i kostime izradio g. Serge Férat, gđica Niny Guyard svirala je na glasovir jer je zbg rata nedostajalo glazbenika za orkestar.

PRVI ČIN

Tržnica u Zanzibaru, ujutro. Na pozornici se vide kuće, uzak prolaz prema luci i ono što Francuze može podsjetiti na igru s kockama, zanzibar. Megafon u obliku roga za kocke ukrašen kockama nalazi se u prednjem planu. S desne je strane ulaz u jednu kuću; s lijeve strane kiosk za novine s mnogo izložene robe i simbolički prikazanom prodavačicom čija se ruka može pokretati; kiosk je još ukrašen sladoledom sa strane koja gleda na pozornicu. U dnu, nijemi lik koji predstavlja narod Zanzibara prisutan je od samog podizanja zastora. Sjedi na klupi. S njegove lijeve strane je stol i nadohvat ruke su mu instrumenti koji će mu poslužiti za izvođenje odgovarajućeg zvuka u pravi čas: pištolja, gajda, bas-bubnja, harmonike, bubnja, grmljavine, praporca, kastanjeta, dječje trube, razbijena posuda. Sve navedene zvukove kao što je označeno da ih se mora proizvesti pomoću nekog instrumenta izvodi narod Zanzibara, a sve što je označeno da se mora reći u megafon mora se vikati pred gledateljima.

Ispred spuštena zastora Ravnatelj kazališne družine, u odijelu, sa štapom u ruci, izlazi iz šaptačeve školjke.

PROLOG

RAVNATELJ KAZALIŠNE DRUŽINE

Evo me dakle ponovno s vama
Pronašao sam svoju vatrenu družinu
Našao sam i pozornicu
No otkrio sam pun bola
Kazališnu umjetnost bez užvišenosti bez vrline
Koja je ubijala za dugih večeri prije rata
Umjetnost klevetnika i razvrata
Koja je grijeh a ne otkupitelja pokazivala
Zatim je vrijeme došlo vrijeme za muškarce
Pozvali me u rat kao i sve muškarce
Bilo je to u vrijeme kad bio sam u topništvu
Zapovijedao na sjevernoj bojišnici svojoj brigadi
Jedne večeri kada je na nebuh pogled zvijezda
Treperio kao pogled novorođenčadi
Tisuće raketa iz protivničkog rova
Probudiše odjednom neprijateljske cijevi
Sjećam se togda kao da je bilo jučer
Čuo sam našu paljbu ali ne i njihovu
I tad s topničke promatračnice
Trubač na konju doveđe pripočiti objavu
Da konjanički časnici koji je motrio
Ondje odbjeske neprijateljskih topova
Napravom za viziranje upozorava
Da je domet tih topova tako velik
Da se više ne čuje nikakav prasak
I svi moji topnici spremni na svojim mjestima
Javiše da zvijezde gasnu jedna za drugom
Zatim začusmo jakе krikove unutar vojničkih redova

ZVIJEZDE GASE TOPOVSKOM PALJBOM

Zvijezde su umirale na tom lijepom jesenjem nebu
Kao što se sjećanje gasi u mozgu
Onih jadnih staraca koji se pokušavaju prisjećati
Bili smo onđe i umirali zbog smrti zvijezda
I na sumornoj bojišnici blijeđih odbjesaka
Nismo više znali što ogorčeno reći

UBILI SU ČAK I ZVIJEŽDA

No snažan glas iz megafona
Kojemu je gornja truba izvirala
Ni sam ne znam iz kojeg jedinstvenog zapovjedničkog mesta
Glas nepoznata zapovjednika koji nas spašava i dalje je vikao
KRAJNJE JE VRJEME DA PONOVNO UPALIMO ZAVIJEZDE
I to bijaše samo jedan krik na velikoj francuskoj bojišnici
Topnici upravljači pozuriše
Nišandžije nanišaniše
Strijelci opališe
I uživšene se zvijezde ponovo upališe jedna za drugom
Naše su granate palile njihov vječni žar
Neprijateljsko je topništvo šutjelo zasljepljeno
Blistanjem svih zvijezda
Eto eto priče svih zvijezda
I od te večeri i ja palim jednu za drugom
Sve nutarnje zvijezde koje su bili ugasili
Evo me dakle ponovno s vama
Družino moja ne budi nestrpljiva
Publiko pričekajte bez nestrpljenja
Donosim vam komad kojemu je cilj obnoviti običaje
Riječ je o djeci u obitelji
To je kućna tema
I zato je obrađena neusiljeno
Glumci se neće služiti strašnim tonom
Jednostavno će se obraćati vašem zdravom razumu
I pobrinuti se prije svega da vas zabave
Da biste dobro raspoloženi iskoristili
Sve pouke sadržane u komadu
I da bi se tlo posvuda osulo pogledima novorođenčadi
Još brojnijim od blistavih zvijezda
O Francuzi lekciju iz rata poslušajte
I vi koji je uopće niste radili sad djecu radite

Pokušavamo ovdje ubrzati novi duh u kazalište
 Radost uživanje vrlinu
 Da bismo zamijenili onaj pesimizam star više od jednog stoljeća
 Što je dosta dugo za nešto tako dosadno
 Komad je napisan za staru pozornicu
 Jer nam vjerojatno još nije sagradio novo kazalište
 Okruglo kazalište s dvije pozornice
 Jednom u sredini drugom u obliku prstena
 Oko gledatelja i koje će omogućiti
 Veliki razvoj naše moderne umjetnosti
 Povezujući često kao u životu bez vidljive spone
 Zvukove pokrete boje krikove šumove
 Glazbu ples akrobaciju poeziju slijerkstvo
 Korove radnje i višestruke osmišljene prostore
 Nači ćete ovdje radnje
 Što se pridružuju glavnoj drami i ukrašavaju je
 Prijelaze patetičnog tona u burleski
 I razboritu uporabu nevjerojatnosti
 Kao i glumce koji predstavljaju skupine ili pojedince
 I ne potječu nužno iz ljudskog roda
 Nego iz cijelog univerzuma
 Jer kazalište ne smije biti umjetnost privida.
 Opravdano je da se dramatičar služi
 Svim varkama kojima raspolaže
 Kao što je to činila vještica Morgana na Ognjenoj gori
 Opravdano je da riječ daje svjetini neživim predmetima
 Ako mu se tako svida
 I da jednako vodi računa i o vremenu
 I o prostoru
 Njegov je univerzum njegov komad
 Unutar kojeg je on bog stvoritelj
 Koji po svojoj volji raspoređuje
 Zvukove pokrete hod mase boje
 Ne s jednim ciljem
 Da fotografira ono što se zove isječak iz života
 Nego da potakne život sam u svoj svojoj istinitosti
 Jer komad mora biti potpun univerzum

Sa svojim stvoriteljem
 To jest prirodom samom
 A ne samo
 Prikazivanje komadića
 Onog što nas okružuje ili onog što se nekoć dogodilo
 Oprostite mi prijatelji moji družino moja
 Oprostite mi draga Publiko
 Što sam vam govorio pomalo naširoko
 Već me dugo nije bilo među vama
 No i dalje postoji onđe garište
 Na koje obaraju još posve zadimljene zvijezde
 I oni koji ih ponovo pale traže od vas
 Da se uzdignete do tih uzvišenih plamenja
 I da i vi pamtite
 O publiko
 Budite neugasiva baklja te nove vatre

PRVI PRIZOR
NAROD ZANZIBARA, THÉRÈSE

THÉRÈSE

Plava lica, u dugoj plavoj haljinji ukrašenoj naslikanim majmunima i voćem. Ulazi čim se zastor podigne, ali čim se zastor počinje dizati, nastoji nadglašati halabuku orkestra.

Ne gospodine mužu moj
 Nećete me natjerati da učinim ono što želite
 Šuškanje.
 Feministica sam i ne priznajem muški autoritet
 Šuškanje.

Osim toga želim se ponašati kako me volja
 Već prilično dugo muškarci rade što im se svida
 Na kraju krajeva i ja se hoću boriti protiv neprijatelja
 Želim biti vojnik jen dva jen dva
 Želim ratovati - *Grmljavina* - a ne rađati djecu
 Ne gospodine mužu moj nećete mi više zapovijedati
Nakloni se tri puta, sa stražnjicom okrenutom prema publici. U megafon:

Zato što ste mi se udvarali u Connecticutu
 Ne znači da vam moram kuhati u Zanzibaru

MUŽEV GLAS

Stranim naglaskom.

Dajte mi slanine pobogu dajte mi slanine
Zvuk razbijena posuda.

THÉRÈSE

Je l' ga čujete misli samo na ljubav
Dobila je živčani napad.
 Pa ti ne slutiš kretenu jedan
Kihanje.
 Da nakon što postanem vojnik želim biti umjetnik
Kihanje.
 Savršeno savršeno
Kihanje.
 Želim isto tako biti zastupnik odvjetnik senator
Kihanje u dva navrata.
 Ministar predsjednik javne stvari
Kihanje.
 Želim biti liječnik za tijelo ili pak za dušu
 Landrati po svojoj volji Europom i Amerikom
 Rađati djecu kuhati a ne to je previše
Kokotanje.
 Želim biti matematičarka filozof kemičar
 Podvornik u restoranima običan telegrafist
 I želim ako mi se svida uzdržavati na godinu dana
 Onu staru plesačicu koja je tako darovita
Kihanje kokotanje, nakon čega oponaša zvuk vlaka.

Stranim naglaskom.

Dajte mi slanine pobogu dajte mi slanine

THÉRÈSE

Je l' ga čujete misli samo na ljubav
Pjesmica odsvirana na gajdama.
 Pojedi si svirniške nogice u saftu
Bas-babanj.
 No čini mi se da mi brada raste
 Prsa mi se otkidaju
Jako krikne i otkopča bluzu iz koje joj iskaču sise,

jedna crvena, druga plava i, kako ih ispušta, one polete, poput dječjih balona, ali ostanu vezane za konopac.

Odletite ptice moje slabosti
I tako dalje
 Kako su lijepo ženske draži
 Slatke su tako pune
 Čovjek bi ih pojeo
Povlači konopac s balonima i njije ih.
 Prestanimo s glupostima
 Ne prepustajmo se aeronautici
 Uvijek postoji neka prednost kod primjenjujemo vrlinu
 Porok je na kraju krajeva opasnna stvar
 Zato je bolje žrtvovati neku ljepotu
 Što može biti prilika za grijeh
 Otarasimo se svojih sisa
Pali upalač i diže sise u zrak, zatim se lijepo dvaput podrugljivo naceri gledateljima i bacim lopte koje nosi u bluzi.
 Što reći
 Ne samo da mi brada raste nego i brkovi
Miluje se po bradi i frće brkove koji su naglo narašli.
 Kvragu
 Izgledam kao žitno polje koje čeka kombajn
U megafon.
 Osjećam se vraški muževno
 Pastuh sam gledajte
 Od glave do pete
 A sad bik sam
Bez megafona.
 Možda se u toreadora pretvaram
 No misliti nemojte
 Da budućnost svoju svima otvaram
 Skrij svoje oružje junače
 A ti mužu koji nisi kao ja muževan
 Galami još i jače
 Koliko god si sposoban
Dok tako kokoće, ogledava se u zrcalu smještenom na kiosku za novine.

D R U G I P R I Z O R	MUŽ	DETALJ KOJI MI NIJE BIO POZNAT	Iznajte da nije riječ o Zanzibaru vi ste u Parizu	N A T P I S Z A L A C O U F A
NAROD ZANZIBARA, THÉRÈSE, MUŽ		DETALJ KOJI MI NIJE BIO POZNAT	PRESTO	GOSPODIN LACOUF NIJE NIŠTA DOBIO
MUŽ		ODSAD ĆU SE ZVATI MUŠKIM IMENOM TIREZIJA	U ZANZIBARU	JER SE PRIZOR ODVIJA U ZANZIBARU
<i>Ulazi s velikom kitom cvijeća, vidi da ga ona ne gleda i bací cvijeće u dvoranu. Od sada pa nadalje više ne govori stranim naglaskom.</i>		MUŽ, SKUPLJENIH RUKU	LACOUF	JEDNAKO KAO ŠTO I SEINE TEČE U PARIZU
Hocu slanine pobogu		ADIOZIJE	U PARIZU	<i>Čim se narod Zanzibara vratio na svoje mjesto, Presto i Lacouf ustaju, narod Zanzibara puca još jednom i sudionici dvoboja ponovno padnu. Začuđeni Tirezija baca novine.</i>
THÉRÈSE		<i>Ona izlazi.</i>	PRESTO	<i>Na megafon.</i>
Pojedi si svinske nogice u saftu			SAD JE PREVIŠE	<i>Sada je moj cijeli kozmos</i>
MUŽ			NAKON DESET GODINA PRIJATELJSTVA	<i>Moje su sve žene moja je administracija</i>
<i>Dok on govori, Thérèse stišava ton svojega kokatnja. On se primiče kao da će joj opaliti pijusku, ali kaže kroz smijeh:</i>			I SVIH RUŽNIH RIJEĆI KOJE NISAM PRESTAO GOVORITI NA VAŠ RAČUN	<i>Postat će gradski savjetnik</i>
Ah pa to nije Thérèse moja žena			LACOUF	<i>Ali čujem galamu</i>
Stanka zatim strogo. Na megafon.			NEMA VEZE JESAM LI VAS TRAŽIO DA ME HVALI VI STE U PARIZU	<i>Boje je možda otici</i>
Kakav to prostak nosi njezinu odjeću			PRESTO	<i>Ona izlazi kokočući dok njezin muž oponaša zvuk lokomotive.</i>
Odlazi je razgledati i uvraka se. Na megafon.			U ZANZIBARU DOKAZ JE TO ŠTO SAM SVE IZGUBIO	
Nema sumnje to je neki ubojica i on ju je ubio			LACOUF	Č E T V R T I P R I Z O R
Bez megafona.			GOSPODINE PRESTO MORAMO SE POTUĆI	NAROD ZANZIBARA, MUŽ, ŽANDAR
Thérèse mala moja Thérèse gdje si mi ti			PRESTO	ŽANDAR
<i>Glavom naslonjen o ruke razmišlja, zatim se namjesti podbočivši se rukama o bokove:</i>			MORAMO	<i>Dok narod Zanzibara svira na harmonici, žandar poigrava konja, odvuje jednog mrtvaca iza kulisa tako da mu se vide samo noge, obide pozornicu, ponovi isto s drugim mrvacem, ponovno obide pozornicu i spazivši muža svezanog u prednjem planu kaže:</i>
Ali ti bijedni stvore koji si se preobukao u Thérèse ja ću te ubiti			<i>Penju se svečano na pozornicu i postave se u dnu jedan nasuprot drugomu.</i>	<i>Ovdje njušim zločin</i>
Tuku se, ona ga nadvlada.			LACOUF	MUŽ
THÉRÈSE			POD ISTIM UVJETIMA	<i>Ah! Sad kad se napokon pojavi predstavnik Zanzibarske vlasti</i>
U pravu si nisam više tvoja žena			PRESTO	<i>Zazvat ću ga</i>
MUŽ			KAKO HOĆETE	<i>Ej gospodine ako je riječ o tome da mene tražite Izvolite slobodno uzeti</i>
To znači			SVI UDARCI SU DOZVOLJENI	<i>Moju vojnu knjižicu iz moga lijevog džepa</i>
THÉRÈSE			MOTRE SE. NAROD ZANZIBARA OPALI DVA PUTA IZ PIŠTOLJA I ONI PADNU.	ŽANDAR
A ipak ja jesam Thérèse			TIREZIJA	<i>Na megafon.</i>
MUŽ			<i>koji je spreman, zadrhti na taj zvuk i vikne:</i>	<i>Lijepa djevojka.</i>
To znači			O DRAGA SLOBODO ETO TE NAPOKON	<i>Bez megafona.</i>
THÉRÈSE			ALI NAJPRIJE KUPIMO NOVINE	<i>Recite mi lijepo moje dijete</i>
Ali Thérèse koja više nije žena			DA BISMOSAZNALI ŠTO SE UPRAVO DOGODILO	<i>Tko se prema vama tako ružno ponio</i>
MUŽ			<i>Ona kupuje novine i čita; za to vrijeme narod Zanzibara postavlja natpis sa svake strane pozornice.</i>	
To je pretjerano			N A T P I S Z A P R E S T A	
THÉRÈSE			KAKO JE GUBIO IGRAJUĆI ZANZIBAR	
I sad kad sam postala lijep momak			GOSPODIN PRESTO JE IZGUBIO OKLADU	
			JER MI SMO U PARIZU	

MUŽ, u stranu	LACOUF	ŽANDAR	SVAKIH SE SEDAM GODINA MIJENJALA
Misli da sam gospođica. Žandaru.	Nišani	Majka grudi	SVAKIH JE SEDAM GODINA PRETJERIVALA
Ako me radi braka tražite Žandar stavi ruku na srce.	PRESTO	MUŽ	ŽANDAR
Počnite onda tako da me najprije odvezete Žandar ga odvezuje šakljajući ga, smiju se a žandar stalno ponavlja	Pali Narod Zanzibara opali iz pištolja i oni padnu. Žandar je završio odvezivati muža.	Eksplodirale su ali ona je više direktorica	Gospodice ili gospođa za vama ludim
Kako lijepe djevojka.	ŽANDAR	ŽANDAR	Žudim
ŠESTI PRIZOR	Uhićeni ste. Presto i Lacouf bježe u suprotnom smjeru od mjesta odakle su se vratili. Harmonika.	Ona je majka labuda	I biti muž vaš želim
ISTI, PRESTO, LACOUF	S E D M I P R I Z O R	Ah! Koliki pjevaju koji će stradati	MUŽ
Čim žandar počinje odvezivati muža, Presto i Lacouf vraćaju se na mjesto gdje su prethodno bili pali.	NAROD ZANZIBARA, ŽANDAR, MUŽ odjeven u ženu	Poslušajte	Kihne.
PRESTO	ŽANDAR	Gajide, tužno.	Ali zar ne vidite da sam samo muškarac
Pomalo mi je dosta da budem mrtav Kad se samo pomisli da postoje ljudi Koji drže kako je časnije biti mrtav nego živ	Borci u dvoboju iz pozadine Neće me sprječiti da kažem kako vas smatram Ugodnim na dodir poput gumene lopte	Riječ je na kraju krajeva o umijeću iscjeljivanja ljudi	ŽANDAR
LACOUF	MUŽ	Glazba će se time pozabaviti	Uza sve to pa što mogao bih vas i oženiti
Sad vam je valjda jasno da niste u Zanzibaru	Kihne.	Kao i svaka druga panacea	Preko opunomoćenika
PRESTO	Zvuk razbijena posuđa	ŽANDAR	MUŽ
A ipak bismo ondje htjeli živjeti Ali odvratno mi je da smo se potukli u dvoboju Zaista se na smrt gleda	ŽANDAR	Sve je u redu nema opiranja	Gluposti
Previse blago	Prehlada je nešto prekrasno	MUŽ	Bilo bi vam bolje da radite djecu
LACOUF	MUŽ	Odbijam nastaviti razgovor	ŽANDAR
A što ćete ljudi imaju preveliko mišljenje O čovječanstvu i njegovim posmrtnim ostacima Ima li na stalcima draguljara Bisera i dijamantana	Kihne.	U megafon.	Ah! to znači
PRESTO	Bubanj. Muž skida sukњu koja mu smeta.	Gdje mi je žena	MUŠKI GLASOVI, iza kulisa
Vidjeli smo i neobičnije stvari	ŽANDAR	ŽENSKI GLASOVI, iza kulisa.	Živio Tirezija
LACOUF	Laka žena.	Zivio Tirezija	Živio general Tirezija
Ukratko gospodine Presto Oklade nam ne uspijevaju Ali valjda vam je jasno da ste u Parizu	Namigne.	Nema više djece nema više djece	Živio zastupnik Tirezija
PRESTO	Nije važno jer je lijepa djevojka.	Grmljavina i bas bubanj. Muž izvodi grimasu pred gledateljima i stavljia na uho ruku u obliku slušne trube za nagluhe, dok mu žandar pruža lulu koju je izvadio iz džepa. Praporci.	Na harmonici se izvodi vojni marš.
U Zanzibaru	MUŽ, u stranu	ŽANDAR	ŽENSKI GLASOVI, iza kulisa.
	E pa ima pravo	Eh! Pušite lulu pastirice	Nema više djece Nema više djece
	Kad je moja žena muško	Moja će vam svirati frula	
	Ispravno je da ja budem žensko	MUŽ	
	Žandaru stidišvo.	A za to vrijeme pojave naše pekarice	
	Poštena sam ženski gospodin	Svakih se sedam godina mijenjala	
	Moja je žena muška gospoda	ŽANDAR	
	Odnijela je klavir violinu tanjuricu za maslac	Svakih je sedam godina pretjerivala	
	Ona je vojnik ministar drektor	Narod Zanzibara vješa natpis s tim pripjevom koji ostaje visjeti.	
		EH! PUŠITE LULU PASTIRICE	
		MOJA ĆE VAM SVIRATI FRULA	
		A ZA TO VRIJEME POJAVA NAŠE PEKARICE	

Koja barem vosak stvara i bavi se medom
Žena je samo neutralan stvor pred nebom
A ja vam kažem dragi moj gospodine
U megafon.

Zanzibaru trebaju djeca bez megafona uključite sirene za
uzbune
Vičite na raskrižju i na bulevaru
Da ponovo treba raditi djecu u Zanzibaru
Žena to više neće Pa dobro Neka se muškarac toga hvata
Ali da upravo tako gledam vas u lice
Ja ču se uhvatiti toga zanata

ŽANDAR I KIOSK

Vi

KIOSK, u megafon koji mu pruža muž
Ona se šali i sebi utvara
Bilo bi bolje da se to čuje dalje od Zanzibara
Vi koji gledajući predstavu plačete
Poželite dijete koje pobijeđuje
Tu neprimjetnu strast gledajte
Kako promjenom spola nastaje

MUŽ
Vratite se još večeras vidjeti kako će mi priroda
I bez žene dati poroda

ŽANDAR

Vratit će se večeras vidjeti kako će priroda
Vama i bez žene dati poroda
Nemojte da uzalud čekam satima
Vraćam se još večeras i neka rečeno ovane pred vratima

KIOSK

Kako li je neuk taj žandar smjeli
Koji vlada u Zanzibaru
U varijetu i velikom baru
Ne nalazi li više draži od zamisli
Da se rade djeca u Zanzibaru

D E V E T I P R I Z O R

I S T I , P R E S T O

PRESTO, škakljajući muža.
Kako da ih zovemo
One su sve što i mi smo
A ipak muškarci svi nismo

Ž A N D A R

Vratit će se večeras vidjeti kako će priroda

Vama i bez žene dati poroda

M U Ž

Vratite se još večeras vidjeti kako će mi priroda

I bez žene dati poroda

S V I , z b o r n o

Plešu u parovima, muž i žandar, Presto i kiosk, mijenjajući katkad partnere. Narod Zanzibara pleše sam i svira harmoniku.

Eh! Pušite lulu pastirice

Moja će vam svirati frula

A za to vrijeme pojave naše pekarice

Svakih se sedam godina mijenjala

Svakih je sedam godina pretjerivala

Z a s t o r

M E Đ U Č I N

K O R O V I

I. Vi koji gledajući predstavu plačete

Poželite dijete koje pobijeđuje

Tu neprimjetnu strast gledajte

Kako promjenom spola nastaje

II. Kako li je neuk taj žandar smjeli

Koji vlada u Zanzibaru

U varijetu i velikom baru

Ne privlači li ga to više od zamisli

Da se rađaju djeca u Zanzibaru

III. Kako da ih zovemo

One su sve što i mi smo

A ipak muškarci svi nismo

D R U G I Č I N

Na istom mjestu, istoga dana, u trenutku zalaska sunca. Ista scenografija ukrasena brojnim kolijevkama u kojima je novorođenčad. Jedna je kolijevka prazna pokraj goleme tintarnice, gigantske kutije za ljeplilo, prevelikog držala za pero i škara normalne veličine.

P R V I P R I Z O R

N A R O D Z A N Z I B A R A , M U Ž

M U Ž

Drži po jedno dijete u svakoj ruci. Neprestan dječji plaća na pozornici, iza kulisu i u dvorani tijekom cijelog prizora ad libitum. Označeno je samo kada i gdje se pojavičava.

Ah! pravo ludilo ta radost roditeljska
40049 djece u jednom jedinom danu

Moja je sreća istinska

Tiho tiho

Dječji plać u dnu pozornice.

Obiteljska sreća

Bez žene za vratom

Ispušta djecu.

Tiho

Dječji plać s lijeve strane dvorane.

Zapanjujuće je ugodna ta moderna glazba

Gotovo jednako zapanjujuće ugodna kao i prikazi novih slikara

Koji bujaju daleko od Barbara

Unutar Zanzibara

Nema potrebe ići na ruski balet ili u Stari golubinjak

Tiho tiho

Dječji plać s desne strane dvorane. Proporci.

Trebala bi ih možda čvrsta ruka voditi

Ali bolje je sve dati u manjoj dozi

Bicikle će im ja kupiti

I svi će ti virtuozi

Muzicirati okupljeni

Vani

Malo pomalo, djeca se stišavaju, on plješće.

Bravo bravo bravo

Netko kuća.

Uđite

D R U G I P R I Z O R

I S T I , P A R I Š K I N O V I N A R

N O V I N A R

Lice mu je prazno, ima samo usta. Ulazi plešući.

Hands up

Dobar dan mužu dragi gospodine

Ja vam pišem za pariške novine

M U Ž

Iz Pariza

Nam dobrodošli

NOVINAR, obide pozornicu plešući

Novine u Parizu u megafon grad u Americi

Bez megafona.

Hura

Pištolj opali, novinar razapne američku zastavu.

Objavile su da ste pronašli

Način kako da muškarci

Radaju djecu

Novinar smota zastavu i od nje napravi pojas.

M U Ž

Upravo tako

NOV I N A R

A kako to

M U Ž

Kad se nešto želi gospodine onda se sve može

NOV I N A R

Jesu li crnci ili kao i svi

M U Ž

Sve to zavisi s koje strane gledate

Kastanjete.

NOV I N A R

Sigurno ste bogati

Obide jednom pozornicu plešući.

Ma kakvi	MUŽ	<i>Smije se u megafon izgovarajući četiri samoglasnika: a, e, i, o.</i>	NOVINAR	<i>Čestitam vam my dear Ali imate nešto prašine Na svom ogrtaju protiv prašine Muž se nasmije kao da želi zahvaliti novinaru koji drži zrnce prašine u ruci. Kad ste toliko bogati posudite mi sto centi.</i>	Reportaža uvodni članci I tako dalje Treba mu krv natopljena tintom <i>Uzima tintarnicu i lijeva tintu u kolijevku.</i> Treba mu kralježnica. <i>Stavlja golemo držalo u kolijevku.</i> Treba mu mozak da ne misli. <i>Ljeva ljeđilo u kolijevku.</i> Usta da bi mogao bolje sliniti. <i>Stavlja škare u kolijevku.</i> Trebat će znati i pjevati Hajdemo zapjevati Grmljavina.
O odgoju razmišljate li vi?	NOVINAR	Tu ipak postoji dotjeran način izražavanja	MUŽ		
Boćica najprije	MUŽ	<i>NOVINAR, bez megafona</i>	NOVINAR		
Nadam se da će me oni hranići posilje		Ah! ah! ah! ah!	MUŽ		
Ukratko vi ste nešto kao otac-dadija	NOVINAR	Određena rana zrelost	NOVINAR		
Nije li vam možda očinski instinkt postao majčinski		Eh! Eh!	MUŽ		
Ne dragi gospodine sve je to zbog sebičnosti	MUŽ	Koja nije banalna	NOVINAR		
Od djeteta u kući nema većeg bogatstva		Hands up	MUŽ		
Vrijedi više od novca i sveg naslijedstva		Eto kakav takav bio	NOVINAR, povlači se unazad		
<i>Novinar zapisuje.</i>		Taj mi je roman donio	Dovidenja		
Vidite ovog malenog koji spava u kolijevci		Više od 200000 franaka	MUŽ		
<i>Dijete plače. Novinar ga ide pogledati na vršcima prstiju.</i>		I još književnu nagradu	Ne bojte se u mom su sefu u banci		
Zove se Arthur i već mi je zaradio preko		Vrijednu 20 sanduka dinamita	NOVINAR		
Milijun franaka preprodajući usireno mlijeko			All right		
<i>Dječja truba.</i>			Nemate kćer		
	NOVINAR		MUŽ		
Napredan za svoje godine			Ma imam ovu ovdje rastavljenu		
Ovaj ovdje Joseph dijete plaće je romanopisac	MUŽ		Ona plače. Novinar je ide pogledati.		
<i>Novinar ide pogledati Josepha.</i>			Od kralja krumpira		
Njegov se posljednji roman prodao u 600000 primjeraka			Prima rentu od 100000 dolara		
Dopustite da vam poklonim jedan			A ova tu (ona plaće) najveća je umjetnica Zanzibara		
<i>Spusti veliku knjigu-natpis s više listova i na prvom piše:</i>			<i>Novinar se uvježbava boksanjem.</i>		
KAKVE LI SREĆE!			Recitira lijepe stihove za sumornih večeri		
ROMAN			Njezine strasti i honorari donose joj u godinu dana		
	MUŽ		Onoliko koliko drugim pjesnicima treba pedeset tisuća godina		
Čitajte ga u miru					
<i>Novinar legne, muž okreće ostale listove na kojima je napisana po jedna riječ:</i>					
JEDNA GOSPOĐA KOJA SE ZVALA CAMBRON					
<i>NOVINAR ustaje i gorovi u megafon.</i>					
Jedna gospođa koja se zvala Cambron					

Ako želite znati što se dogodilo sinoć navečer*

Evo

Veliki je požar unišio Nijagarine slapove

MUŽ

Nema veze

SIN

Sve do ponoći Alcindor

Kao vojnik maskirana lica

Puhao je u rog taj lijepi konstruktur

Za gredicu ubojica

I siguran sam da još čuje se zvuk taj opor

MUŽ

Samo da nije u ovoj dvorani

SIN

Ali kneginji od Bergama

Muž postat će sutra jedna dama

Slučajan susret u metrou

Kastanjete.

MUŽ

Nije važno poznajem li ja te ljudje

Želim dobre vesti koje govore o mojim prijateljima

SIN

U Montrougeu netko reče

Da gospodin Picasso je

Naslikao sliku koja se kreće

Kao i ova kolijevka ovđe

MUŽ

Živio kist toga asa

Prijatelja nam Picassa

O sine moj

Na drugi način znam sada

Dovoljno

O jučerašnjem danu

SIN

Idem sad da bih osmislio sutrašnji

MUŽ

*Op. pr. (sinoć ili jučer navečer, osim naravno ako je tautologija i u originalu)

Sretan put

Izlazi sin.

P E T I P R I Z O R

NAROD ZANZIBARA, MUŽ

MUŽ

Ovaj nije uspio

Želim ga razbaštiniti

U tom trenutku pojavljuju se natpisi-brzojavi.

OTTAWA

POŽAR U POSTROJENJIMA J.C.B. STOP 20000 PJESAMA U PROZI IZGORJELO STOP PREDSJEDNIK ŠALJE IZRAZE SUČUTI

RIM

H.N.R.M.T.S.S. RAVNATELJ VILLE MEDICI ZAVRŠAVA POKRET SS

AVIGNON

VELIKI UMJETNIK G.R.G.S BRAQUE UPRAVO IZMISLUO U KULTURI INTENZIVAN POSTUPAK RADA S KISTOM

VANCOUVER KASNI U PRIJENOSU PASA GOSPODIN LEAUT.D. U ŠTRAJKU

MUŽ

Dosta dosta

Na kakvu sam glupu ideju bio došao da se pouzdam u novinare

Ometat će me

Cijeli božji dan

To treba prestati

U megafon.

Halo halo gospodice

Ne želim više preplatu na telefon

Otkazujem vam bon

Bez megafona.

Mijenjam program a ne beskorisna usta

Štedimo štedimo

Na kraju krajeva napravit će dijetje krojača

Moći će tada lijepo odjeven u šetnju

Kako sam prilično dobra izgleda

Bit će meta mnogih pogleda

Š E S T I P R I Z O R

ISTI, ŽANDAR

ŽANDAR

Čini se da radite głuposty

Riječ ste održali

U jednom danu 40050 djece

Što je previše previše je

MUŽ

Bogatim se

ŽANDAR

Ali narod zanzibarski

Izgladnio zbog porasta novih usta koja treba nahraniti

Na putu je da umre od gladi

MUŽ

Dajte mu karte time se sve nadomješta

ŽANDAR

Gdje ih se može naći?

MUŽ

Kod vračare

ŽANDAR

Kakve lucidnosti

MUŽ

Bogme kad je riječ o predviđanju

S E D M I P R I Z O R

ISTI, VRAČARA

VRAČARA

Dolazi s dna pozornice. Glava joj je osvijetljena.

Nevini građani Zanzibara evo me

MUŽ

I opet netko

Nisam tu ni za koga

VRAČARA

Pomislila sam da se nećete ljutiti

Kad biste saznali za lijepu pustolovinu

ŽANDAR

Znate dobro gospodo

Da se bavite nedozvoljenim zanatom

Pravo je čudo što sve ljudi ne izvode

Samo da ne bi radili

MUŽ, žandaru

Bez skandala u mojoj kući

VRAČARA, jednom gledatelju

Vi ćete gospodine uskoro

Roditi troje blizanaca

MUŽ

Već na pomolu suparništvo

JEDNA GOSPOĐA (gledateljica u dvoranu)

Gospodo Vračaro

Vjerujem zaista da me vara

Zvuk razbijena posuda.

VRAČARA

Sačuvajte ga u norveškom ekspres-loncu

Penje se na pozornicu, dječji plać, harmonika.

Evo ti jedan inkubator.

MUŽ

Jeste li možda frizer odrežite mi kosu

VRAČARA

Gospodice iz New Yorka

Beru samo maline

Jedu samo šunku iz Yorka

I zato su tako krasne

MUŽ

E pa pariške dame su prave

One od drugih su ljepše

Ako mačke vole miševe

Moje dame mi volimo vaše

VRAČARA

To jest vaše miline

SVI, zborno

I onda ujutro i navečer pjevajte jako

Koga svrbi neka se i češe

Bijelo ili pak crno volite jednako

Kad sve se mijenja mnogo je ljepše

Dovoljno je uvidjeti da je tako

Dovoljno je uvidjeti da je tako
VRAČARA
 Ćedni građani Zanzibara vi
 Koji ne radite više djecu
 Znajte da će u sreći i slavi
 U šumama ananas krdima slonova i na suncu
 Uživati
 U skoroj budućnosti
 Oni koji da bi to imali budu radili djecu
*Sva djeca počinju plakati i na pozornici i u dvorani.
 Vračara gleda u karte koje padaju sa stropa. Potom se djeca stišaju.*

VRAČARA
 Vi koji ste tako plodni
MUŽ I ŽANDAR
 Plodan plodan
VRAČARA, mužu
 Vi ćete postati 10 puta milijarder
Muž sjedeći padne na pod.

VRAČARA, žandaru
 Vi koji ne rađate djecu
 Vi ćete umrijeti u najvećoj bijedi
ŽANDAR
 Vrijedate me
 U ime Zanzibara uhićeni ste
VRAČARA
 Dirati jednu ženu kakve li sramote
Odvali mu pljusku i zadavi ga. Muž joj dodaje lulu.

MUŽ
 Eh! pušite lulu Pastirice
 Moja će vam svirati frula
 A za to vrijeme pojava naše Pekarice
 Svakih se sedam godina mijenjala

VRAČARA
 Svakih je sedam godina pretjerivala
MUŽ
 I dok čekamo predat ču vas policiji
 Ubojice

THÉRÈSE, skidajući sa sebe prnje vračare
 Mužu moj dragi zar me ne prepoznaeš
MUŽ
 Thérèse ili Tirezija
Žandar uskrsne.

THÉRÈSE
 Tirezija se nalazi po službenoj dužnosti
 Na čelu Vojske u Skupštini U Gradskoj Vijećnici
 No ne brini
 Vračam u kolima za selidbe sve vrijednosti
 Klavir violinu tanjuric za maslac
 Kao i tri utjecajne dame kojima sam ljubavnik smio postati

ŽANDAR
 Hvala vam što ste mislili na mene

MUŽ
 Generalu zastupniče moj
 Varam li se moja Tereska
 Ravna si ko daska

THÉRÈSE
 Nema veze dodi slatka sam ko maraska
 Uzmimo cvijet banane
 I kao što je to navika zanzibarska
 Potjerajmo slonove pa dođi uz mene
 Veliko ti srce daje tvoja Tereska

MUŽ
 Thérèse
THÉRÈSE
 I prijestolje i grob sad pusti
 Treba se voljeti ili pasti
 Prije nego se zastor spusti

MUŽ
 Draga Tereska ne smiješ više
 Biti ravna ko daska
Uzima iz kuće svežanj balona i košaru s loptama.

THÉRÈSE
 Možemo mi bez toga i jedno i drugo
 Nastavimo

MUŽ
 Istina ne komplikirajmo stvari
 Podimo radije nešto pojesti
THÉRÈSE
Ispusti balone i baca lopte gledateljima.
 Poletite ptice moje slabosti
 Nahranite svu djecu
 Repopulacije
SVI, zborno
Narod Zanzibara pleše uz ritam praporaca.
 I onda ujutro i navečer pjevajte kako
 Koga svrbi neka se i češe
 Bijelo ili pak crno volite jednako
 Kad sve se mijenja mnogo je lijepše
 Dovoljno je uvidjeti da je tako

Zastor
 Prevela: Marija Paprašarovski

¹ Da bih sprao ljudi zbog svakog prigovora u vezi uporabe gumenih sisa prilažeći izvadak iz novina koji dokazuje kako su ti organi bili posve legalni.
Zabranjuje se prodaja svih duda koje nisu od čistog kaučuka, preradenog procesom vruće vulkanizacije. – *Journal Officiel* objavljen je 28. veljače zakon od 26. veljače 1917. u kojem je izmijenjen prvi članak zakona od 6. travnja 1910. prema kojem se zabrana odnosila samo na bočice s cjevčicom. Novi prvi članak tog zakona je odsad ovako sročen:
 Zabranjuje se prodaja, stavljanje u prodaju, izlaganje i uvoz: bočica s cjevčicom; duda i duda varalica koje nisu izrađene od čistoga kaučuka preradenog procesom vruće vulkanizacije i koje nemaju tvorničku ili trgovачku oznaku na kojoj je posebno istaknuto: "od čistog kaučuka". Dopuštene su, dakle, jedino dude i dude varalice od čistog kaučuka preradenog procesom vruće vulkanizacije.